

Gyapottok-bagolylepke - *Helicoverpa (Heliothis) armigera* Hbn.

A lepke szárny-fesztávolsága 35-40 mm. Elülső szárnyai alapszíne az okkersárgától a világos szürkésbarna árnyalatoig terjedhet, a rajzolatok az alapszínnél valamivel sötétebbek, de többnyire csak a szegélysáv és a vesefolt látható élesen. Hátsó szárnyai világosabbak, széles szegélysávja egy világos foltot ölel körül.

A hernyó tápnövénye: hazánkban a kukorica, dohány, paradicsom, paprika, kender, bab, lucerna és egyéb szántóföldi, valamint zöldségnövények, muskátli, szegfű, krizantém, míg *őshazájában* (Eurázsia, Afrika és Ausztrália trópusi, szubtrópusi és mediterrán vidékein) elsősorban a gyapot. **Kárképe:** a hernyók előszeretettel rágják be magukat a termésbe, hazánkban pl. a kukoricacsövekbe, erről a csuhéleveleken lévő kis kerek lyuk árulkodik. A csőben a hernyó egész sorokban rágja ki a szemeket. A lepke életmódja vándorló.

voice.unimelb.edu.au

A lepke, amit a csapda fog

farm1.static.flickr.com

www.ento.csiro.au

www.avrdc.org

www.ice.mpg.de

Hazánkban melegebb években dél felől érkezik és az általa itt lerakott petékből fejlődő hernyók károsítanak. Meleg nyarakon több nemzedéke is kifejlődhet. Magyarországon a legutóbbi évek legsúlyosabb inváziói 1993-95-ben, ill. 2002-03-ban voltak[1].

A lárva és kártétele, amit meg kell előznünk

A feromoncsapdát a vizsgált növénykultúra közelébe, a levélzet tetejének szintjére helyezzük ki. Különösen előnyös a közeli fák, v. bokrok lombos hajtásaira akasztani, mert a hímek az ilyen, szántóföldet szegélyező lombokon gyülekeznek össze. Ilyenkor a csapdát 1 - 1,5 m magasságban, lehetőleg szélvédett helyre tegyük, nehogy az erős szél a csapdát "megpörgesse"! Ügyeljünk arra, hogy mesterséges fényforrás a csapda közvetlen közelében ne legyen. A csapdázás megkezdésének szokásos időpontja május közepe.

A CSALOMON® csapda szelektivitása: bekerülhet egy-egy példány somkóró (*Heliothis maritima*) ill. mácsonya bagolylepke (*Heliothis viriplaca*), ezeket az elülső szárnyukon lévő széles keresztcsávjuk alapján el lehet különíteni. A *Discestra dianthii* bagolylepke is berepülhet csapdába, ám ez a kisebb faj jól megkülönböztethető a gyapottok-bagolylepkétől. Egyes, kisebb termetű és eltérő kinézetű (*Crambidae*) molylepkéfaj szintén a csapdába repülhet. A CSALOMON® csapda vonzóképesége: környezeti viszonyoktól függően 4-6 hét. Ezután a csapdát a biztonságos rajzáskövetés érdekében cserélje újra! RAG csapdatípus: érzékeny detektáláshoz, ha a legfontosabb cél a megjelenés minél érzékenyebb jelzése; VARL+ csapdatípus: a populáció rajzásmenetét jobban követi, tömeges fogásra is alkalmas!

www.eppo.org

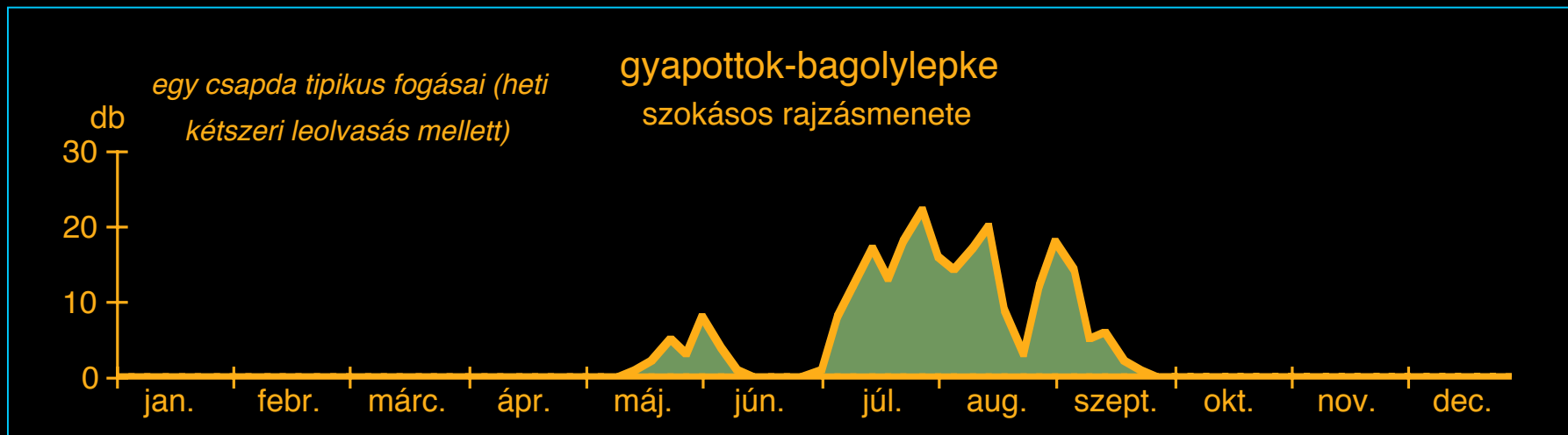
farm1.static.flickr.com

A lárva és kártétele, amit meg kell előznünk

Feromoncsapdáinkkal időben észlelhetjük a lepkék megjelenését és kiválóan követhetjük rajzásmenetüket. A fogások hirtelen megnövekedése a VARL+ csapdákból gyakorlatilag egybe esik a kis lárva tömeges kikelésével. Kukoricában akkor számíthatunk a lárva károsítására, ha a tömeges fogás időszakában a kukorica már elérte, vagy meghaladta az R1 fenológiai stádiumot[2]. A szerek megválasztásánál fontos a rövid élelmezési várakozási idő. Ajánlott szerek alkalmazhatók, az adott növénykultúrában való engedélyezetttségtől függően [2]. Eredményes lehet a *Trichogramma* petefürkészekkel való biológiai védekezés is, melynek időzítéséhez elengedhetetlen a feromoncsapda használata. (A rovarölőszerek használatánál szigorúan tartsa be a vonatkozó munka- és egészségvédelmi előírásokat!) Vannak alternatív védekezési módszerek is! [3]

[1] Szócs G. és mtsi, *Növényvédelem* 30:278, 1994. [2] Dömötör I. és mtsi, *J. Pest. Sci.*, 80:183-189, 2007. [3] *Növényvédő szerek, termésnövelő anyagok. Évente megjelenő kiadvány, beszerezhető: megyei Növényvédő (NTSZ) Állomások; www.ontsz.hu/engedelyezes/nyitolap.html; WIN-PESZTI (www.relemi.hu) (www.neoland.hu)*

A **Csalomon N** az MTA ATK Növényvédelmi Intézet bejegyzett védjegye.

Megrendelés / felvilágosítás: MTA ATK Növényvédelmi Intézet, Budapest, Pf. 102., 1525; tel.: (1)-391-8637, 06-30-9824999; fax: (1)-3918655; e-mail: <csalomon@julia-nki.hu> vagy <h2371tot@ella.hu>; internet: <www.julia-nki.hu/csalomon>

Így néz ki, ha a CSALOMON® RAG csapda megfogta! (A RAG csapda kiváló a faj észlelésére, azonban aránylag hamar telítődik a fogott lepkékkel.)

A varsás VARL+ csapdák nagy tömegben foghatják a kártevőt, a telítődés veszélye nélkül!